

3° epifanie 21-1-2018 Bergkerk

Gemeente van Christus,

Code rood, storm en beving, de krachten van de natuur houden ons de afgelopen dagen in de greep. Beelden van afgewaaiden daken, omvallende bomen, scheuren in muren van eeuwenoude huizen en kerken ... het zijn natuurkrachten waar we niet tegenop kunnen. In het kielzog komen de verzekeraars mee, om de schade op te nemen, duizeling wekkende bedragen ... wie zal dat betalen ... en vervolgens verschijnen de bestuurders want wie kunnen we verantwoordelijk houden? Storm en beving doen ons wankelen we worden bepaald bij de risico's bij gevoelens van veiligheid en onveiligheid en we zoeken naar manieren om met die risico's om te gaan. Hoe kunnen we die onvoorziene en onverwachte gebeurtenissen beheersen? Risicomanagement – zo schrijft Beatrice de Graaf in haar mooie boekje 'Heilige strijd' over het verlangen naar veiligheid en het einde van het kwaad - is aan de orde van de dag. Hoe gaan we om met het dieperliggende gevoel van tekort en kwetsbaarheid?

De lezingen vanmorgen raken aan de confrontatie met het kwetsbare tekort. In het evangelie van de bruiloft te Kana is er een tekort aan wijn. Wat te doen, als de wijn op is, inspiratie vervlogen, als de energie op nul zit en het feest lijkt afgelopen? Wat te doen? Al vlug klinkt de vraag naar de verantwoordelijkheid. Wiens taak was het ook weer om voor de wijn te zorgen? Waar ligt de schuld? Wie kunnen we aansprakelijk stellen? Hoe kunnen we voorkomen dat het nog een keer gebeurt? En toch het gebeurt: de wijn raakt op, soms.

En dan het andere verhaal, Mozes en het volk onderweg in de woestijn, daar is een tekort aan water. Het water is op. Er dreigt opstand, woedende reacties. Het volk loopt te hoop. Waarom overkomt ons dit? Waarom zijn we eigenlijk onderweg? Hadden we niet beter kunnen blijven, dan maar een slavenbestaan? Hadden we niet beter kunnen sterven? De dood als een vluchtweg uit het tekort.

Het Bijbelboek Numeri, met die merkwaardige titel, 'numeri – getallen', geeft eigenlijk precies weer waar het om gaat, namelijk om tellen. Het gaat om de organisatie van de gemeenschap. Het gaat om leiderschap en beleid. Halverwege de reis raakt de gemeenschap in een crisis. De beginnersvreugde is lang voorbij, het beloofde land is nog lang niet in zicht, als het er al is en de reis duurt lang ... de bron raakt letterlijk en figuurlijk opgedroogd. De rabbijnen leggen een verband tussen het sterven van Mirjam, die nog heeft gezongen bij de bevrijding, en het opraken van het water. Met dat het bevrijdingslied van Mirjam niet meer klinkt, is het water op en de bron opgedroogd. En als de bron is opgedroogd raakt de gemeente op drift, ze weet eigenlijk niet meer waar het om gaat de gemeente raakt innerlijk verdeeld en er dreigt opstand, de toon verhard. Het volk loopt te hoop bij Mozes. En Mozes raakt erin verstrikt, hij voelt zich onvrij, hoe om te gaan met dit morrende volk? Het verhaal vertelt, dat Mozes zich ten einde raad wendt tot de Heer en er wordt een oplossing geforceerd. Verzamel het volk bij de rots, de harde steen, zo zegt de Heer, daar zul je de rots bevelen om water te geven en water zal er zijn. Een waanzinnig idee, hoe zal je al die ontevreden verharde mensen te drinken kunnen geven? En Mozes slaat in onmachtige woede de rotshet water stroomt eruit.... Iedereen heeft te drinken, het gemor is voor even verstild maar Mozes wordt door de Heer terecht gewezen, jullie hebben geen vertrouwen Mozes zal het volk uiteindelijk niet het beloofde land binnenleiden. De hele generatie van de woestijn, zullen het beloofde land alleen kennen van horen zeggen, maar ze zullen het niet binnengaan.

De grote joodse Bijbeluitlegger Rasji verklaart, de Heer heeft tegen Mozes gezegd om tot de rots te spreken en niet te slaan. Mozes heeft zich teveel door zijn onmachtige emoties laten meeslepen. Andere uitleggers nemen het Mozes minder kwalijk en vinden de sanctie buitensporig ... maar waar het om gaat is ... dat in deze verhalen iets gezegd wordt over hoe om te gaan met een crisis, met tekort, met innerlijke verdeeldheid, met confronterende kwetsbaarheid.

Leiding geven – zo leer ik - betekent het openhouden van een onverwachte mogelijkheid. Het betekent onbevreesd in de spanning gaan staan van het ene Grote gelijk tegen het andere Grote gelijk ... zo blijft er een open plek, voor het onverwachte, voor de mogelijkheid van werkelijke ontmoeting, voor de mogelijkheid van God zelf. Van Mozes wordt gezegd, dat hoe ouder hij werd hoe jonger en creatiever zijn ziel werd. Zijn ziel verouderd niet. Zijn ziel kent een verjongende kracht. Het geheim van zijn ziel is – zegt Martin Buber – dat zijn eigen vermogen de kracht is om zich te laten leiden. Leiderschap is de kracht om je laten leiden. Niets staat op voorhand vast, er is geen groot eigen gelijk, het gaat altijd om de open ruimte voorbij de angst, waarin het gesprek kan plaats vinden, vanuit een houding van luisteren, in de werkelijke ontmoeting zullen de vrije beslissingen worden geboren. Dat is de les van Mozes en het volk in de woestijn, te midden van storm en beving.

Het evangelie vertelt over de crisis van een mens als de wijn van liefde en verbondenheid opraakt. De eenzaamheid van een mens is fundamenteel soms diep verborgen onder vele sociale contacten, het moet worden opengebrouwen, worden aangezegd, telkens weer de wijn is zomaar op.

Maria is ongeduldig. Ze ziet een probleem en Jezus moet dat oplossen. Het is ongeduldige en onbedwingbare roep om een magisch wonder. En dan de dienaren, in het Grieks 'diakonoi', diakenen. Zij hebben een zwijgende rol ze slepen water aan, het zijn waterdragers. En dan heb je die merkwaardige ceremoniemeester, hij weet van niets maar proeft wel van de wijn en is enthousiast. Al die mensen samen, vormen het geheim van dit verhaal. Het geheim van 'aangeraakt worden in je eenzaamheid' 'leven in verbondenheid', van water dat de heerlijkste wijn blijkt te zijn.

Wij herkennen de verschillende posities. Soms zijn we ongeduldig zullen er zelf met alle geweld en met al onze inzet wel voor zorgen dat de wijn niet opraakt. Soms zijn wij waterdragers, waterscheppers, niet precies wetend waarom en waartoe, we doen maar door ... En soms, soms is er ook iemand die het waagt om eens te proeven die het met verwondering in zijn of haar stem uitspreekt: wat ik nu proef heb ik nog nooit geproefd, wat een heerlijke wijn. Wij hebben elkaar daarin nodig daartoe zijn wij als gemeente van Christus, als kerk, als ecclesia, geroepen. In de dagen van de actie Kerkbalans worden we dan ook nog met de neus op de organisatorische feiten gedrukt. Geloven kost niets maar de kerk wel. Het bestaan en voortbestaan van onze gemeente is geenszins vanzelfsprekend. Is zij de plaats waar mensen terecht kunnen met hun vragen, vreugden en verdriet? Is de kerk de plaats waar je je verlangen deelt? Waar nog iets van de bruiloft te proeven is.. van schoonheid en troost ..

Staan wij er alleen voor in storm en beving? Jezus zegt eenvoudigweg tegen de bedienden: giet de watervaten vol tot aan de rand... ... in de hoop dat het gaat bruisen en fonkelen ... Het is een geheim dat je moet vieren, het geheim van de binnenkant, aangeraakt in de eenzaamheid opgediept en aan het licht gebracht, in storm en beven ... mag je een mens van Pasen zijn.

Amen